

Revisorerna

Samtliga nämnder f k
Kommunstyrelsen f k
Kommunfullmäktige f k

PM – ”Nämndernas ansvarsutövande 2019”

Revisorerna har tillsammans med PwC genomfört en övergripande granskning av hur nämnder och styrelse utövat sitt ansvar under 2019. Underlaget i promemorian ingår som en del i det underlag som revisorerna använder för den årliga ansvarsprövningen i kommunfullmäktige.

Arbetet har genomförts genom möten med representanter för respektive nämnder. Inför revisorernas möten har respektive nämnd/styrelse fått ta del av ett antal frågor som besvarats och diskuterats vid mötena med revisorerna.

Resultatet har sammanfattats i bifogad PM, som har behandlats och godkänts av revisorerna vid sammanträdet 2020-02-27.

Revisorerna har beslutat att överlämna rapporten till samtliga nämnder, till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för kännedom.

FÖR REVISORERNA

Ulla-Britt Norgren
Ordförande

Nämndernas ansvarsutövande 2019

Lindesbergs kommun

Februari 2020

Innehållsförteckning

1.	Inledning	3
1.1.	Bakgrund	3
1.2.	Metod	3
2.	Sammanfattning per nämnd	4
2.1.	Barn- och utbildningsnämnden	4
2.2.	Samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen	9
2.3.	Socialnämnden	12
2.4.	Kommunstyrelsen	14

Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Lindesbergs kommun, har tillsammans med PwC, genomfört en översiktlig granskning av nämndernas och styrelsens ansvarsutövande. Resultatet av den övergripande granskningen ingår som en del av det underlag revisorerna använder inför ansvarsprövningen i kommunfullmäktige.

Under revisionsåret 2019 har kommunens förtroendevalda revisorer träffat ledamöter från respektive nämnd/styrelse. Inför träffarna överlämnades ett antal frågor som utgångspunkt för dialogen med nämnderna. I denna promemoria finns dessa frågor och svar summerade tillsammans med korta noteringar från respektive dialogmöte.

Som tidigare år kan revisorerna konstatera att kommunens nämnder arbetar på ett likartat och strukturerat sätt med internkontrollen. Revisionens bedömning är att internkontrollen bör i högre grad vara nära kopplad till verksamheten och innehålla verksamhetsspecifika kontroller för respektive nämnd. Vi noterar att den nya styrmodell som beslutats och gäller från årsskiftet går i denna riktning då verksamheternas involvering inom ramen för den tillitsbaserade styrningen är tänkt att öka.

Arbetet med att nå verksamhetsmässiga och ekonomiska mål för kommunens samtliga nämnder behöver fortsätta.

1. Inledning

De förtroendevalda revisorerna i Lindesbergs kommun, har tillsammans med PwC, genomfört en övergripande granskning av nämndernas och styrelsens ansvarsutövande avseende verksamhetsår 2019.

1.1. Bakgrund

Revisorerna ska varje år granska alla nämnder och styrelse för att i samband med revisionsberättelsen kunna uttala sig i ansvarsfrågan för nämnderna och styrelsen. Genom granskning av styrelsens och nämndernas ansvarsutövandeaktiviteter skaffar sig revisorerna en del av det underlag som behövs inför ansvarsprövningen i kommunfullmäktige. Med ansvarsutövandeaktiviteter menas vilka aktiva åtgärder nämnder och styrelse vidtar för att styra, följa upp och kontrollera verksamheterna.

Denna rapport innehåller resultatet av en översiktlig granskning genomförd genom dialogmöten med respektive nämnd. Nämnderna som revisorerna har träffat är:

- Kommunstyrelsen
- Barn- och utbildningsnämnden
- Samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen
- Socialnämnden.

Utöver denna översiktliga granskning har revisorerna även under 2019 genomfört följande granskningar:

- Granskning av styrning och ledning av gymnasieskolan
- Granskning av kommunens krisberedskap
- Uppföljande granskning: styrning och kontroll av projekt och investeringar
- Uppföljande granskning av näringslivsverksamheten
- Uppföljande granskning av kommunstyrelsens interna kontroll avseende inköp och upphandling
- Granskning av delårsrapport 2019
- Granskning av årsredovisning 2019

Revisorerna har även under 2019 tagit fram en riskbedömningsrapport inför revisionsåret 2020.

1.2. Metod

Under revisionsåret 2019 har kommunens förtroendevalda revisorer träffat ledamöter från respektive nämnd/styrelse presidium samt förvaltningschef.

Inför träffarna överlämnade revisorerna ett antal frågor för nämnderna att besvara skriftligt. Upplägget var identiskt för samtliga nämnder, och rörde tre frågeområden:

1. intern kontroll
2. resultat och måluppfyllelse
3. övrigt

Revisorerna önskade skriftliga svar från respektive nämnd som sedan utgjorde underlag för diskussionerna med nämnderna vid respektive sammanträde.

Respektive förvaltningschef har givits möjlighet att läsa och kommentera ett utkast av denna PM.

2. Sammanfattning per nämnd

Nedan följer en sammanfattad redogörelse per nämnd. Redogörelsen utgår från de i förväg formulerade frågorna som ställts till nämnderna och de svar som erhållits från nämnderna och samt övriga noteringar från dialogen mellan nämnd och revisorerna.

2.1. Barn- och utbildningsnämnden

I det följande redovisar vi ställda frågor till barn- och utbildningsnämnden, erhållna svar och kompletterande noteringar från mötet mellan revisorerna och nämnden.

2.1.1. Intern kontroll

1. *Hur fungerar internkontrollen? Beskriv statusen av nämndens interna kontroll, bl a avseende beslutad internkontrollplan och genomförda kontroller 2019? Bifoga internkontrollplan och resultat av genomförda kontroller.*

Vid sammanträdet i oktober godkände barn- och utbildningsnämnden uppföljningen av internkontrollplan för delåret januari-augusti år 2019. Ärendet överlämnades till kommunstyrelsen.

Rapport för delåret med inkluderad internkontrollplan bifogas.

2. *Vad har påvisats i den internkontroll som hittills har genomförts?*

Kontroll av att delegationsordningen följs och är ändamålsenlig, redovisades till delåret januari-augusti år 2019. Kontroller var utförda i april-juni 2019 utan avvikelse.

Kontroll av att dokumenthanteringsplanen följs, redovisades till delåret januari-augusti år 2019. Kontroller var utförda i april-juni 2019 och redovisades med en mindre avvikelse.

Kommentar: I samband med införandet av gemensamt nämndkansli förändrades vissa rutiner. Dessa överensstämmer inte nödvändigtvis med den aktuella dokumenthanteringsplanen. Bytet av ärendehanteringssystem har också inneburit förändrade rutiner i hanteringen av dokument. Den tidigare påbörjade översynen av dokumenthanteringsplanen fortsätter och slutförs nu under hösten 2019.

Övriga kontrollpunkter genomförs till årsredovisningen.

3. *På vilket sätt har resultatet av genomförd internkontroll analyserats, återkopplats och redovisats till de verksamheter och funktionsansvariga som berörs av internkontrollen? Finns exempel på hur resultatet av internkontrollen har bidragit till ökat lärande och effektivitet?*

Kontrollansvarig och utförare av kontrollmoment träffas under våren efter genomförd internkontroll. Synpunkter och analys förs därifrån vidare till ledningsteamet för BUF och kan föras ut i verksamheten.

Informationen om och analysen av den genomförda internkontrollen ligger också till grund för ledningsteamets förslag om kommande års internkontrollplan som därefter beslutas av BUN.

Förändringar av rutinerna för hantering av frånvarostatistik är ett bra exempel på ökat lärande och effektivitet.

4. *Vilka utvecklingsområden ser nämnden av internkontrollen inför nästa år, dels rörande kontrollmoment avseende nämndens verksamhet, dels kontrollmoment avseende nämndens ekonomi?*

Från och med 2020 sköts internkontrollen inom ramen för den nya styrmodellen. Internkontrollmomenten kommer då att tas fram genom en översyn av den egenkontroll som genomförs på enhets- och verksamhetsnivå.

Barn- och utbildningsnämnden kommer att ta del av genomförd egenkontroll inom de olika perspektiven Verksamhet, Personal och arbetsmiljö och Ekonomi.

Genom detta arbetssätt får internkontrollen en mer direkt koppling till faktiska risker så som de uppfattas i verksamheten.

Internkontrollplan för 2020 beslutas av nämnden i december 2019.

2.1.2. Resultat och måluppfyllelse

1. *Nämndens bedömning av hur verksamhetsmålen kommer nås under 2019?*

"Barn och elever i Lindsberg är nöjda med sin förskola och skola."

Mäts regelbundet genom olika typer av elev- och vårdnadshavarundersökningar.

Nöjdheten med barn- och utbildningsnämndens verksamheter är generellt sett hög, framförallt bland vårdnadshavare i förskolan. För delåret 2019 var tre av fyra indikatorer mätta, samtliga gula och därmed inte helt i nivå med uppsatta målvärden. Målvärdet för dessa indikatorer är i samtliga fall 100%, vilket innebär att full måluppfyllelse i princip är omöjlig att uppnå.

"Barn- och utbildningsförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare."

Mäts genom olika typer av mått kring tillsvidareanställning, sjukfrånvaro och resultat i medarbetarenkäten.

I samband med årsredovisningen 2018 var 4 av fem indikatorer gröna och därmed i nivå med uppsatta mål.

"Barn- och utbildningsförvaltningen ger barn och elever möjlighet att delta i kulturverksamhet."

Mäts enbart genom måttet Andel deltagande barn i kultur i skolan och i förskolan (vissa årskurser erbjuds årligen), (andel av förskolebarn och elever i åk F-9). Resultatet för 2018 var 15% med ett uppsatt målvärde på 21%.

Måttet är en mindre bra indikator på hur väl barn och elever ges möjlighet att delta i kulturverksamhet.

"Eleverna i Lindsberg upplever att de är delaktiga i skolans verksamhet."

Mäts regelbundet genom av elevundersökningar kring delaktighet. Av två redovisade indikatorer för 2018 var en gul (82,6%) och en röd (68%). Målvärdet här är för båda indikatorerna 100% vilket innebär att full måluppfyllelse i princip är omöjlig att uppnå.

"Barn- och utbildningsförvaltningen har en hållbar ekologisk utveckling."

Mäts enbart genom måttet Koldioxidutsläpp för barn- och utbildningsförvaltningens tjänsteresor (ton CO₂). Resultatet för 2018 var 9,8 och målvärdet 9,4.

Måttet är en mindre bra indikator på hur väl barn- och utbildningsförvaltningen har en hållbar ekologisk utveckling.

"Barn och unga ges en bra och trygg start i livet."

Mäts framförallt genom olika typer av elevundersökningar genom frågor kring trivsel och trygghet. Samtliga indikatorer redovisades för 2018 med en uppmätt trivsel och trygghet kring 95–99 procents måluppfyllelse. Eftersom målvärden i samtliga fall är satta till 100% redovisades måtten som gula.

"Barn och elever i Lindsberg har tillgång till utbildning som ger goda möjligheter till egen försörjning."

Mäts genom indikatorer som redovisar uppnådda kunskapsmål. För delåret 2019 redovisas en indikator som röd (måluppfyllelse i åk 9) och en som gul (meritvärde i åk 9).

2. *Nämndens bedömning av hur budgeten och uppsatta mål för ekonomin kommer nås under 2019? Nämndens bedömning av besparingsbetingen som föreligger?*

Delårsresultatet för januari-augusti 2019 inom Barn- och utbildningsnämndens verksamheter uppgår till -5,1 Mnkr. (-0,8 %).

Delårsresultat med -5,1 Mnkr förväntas öka och prognosen för helåret 2019 visar -14,0 Mnkr.

Nämnden föreslår spara 7,0 mnkr under 2020. Effektiviseringar ska ske genom strukturförändringar inom verksamheten. Som exempel kan nämnas att mindre skolor och en förskola har stängt. Andra effektiviseringar är också aktuella.

3. *Nämndens analys av orsaker till det prognosticerade resultatet (både nådda och ej uppnådda mål)?*

De 4 främsta orsakerna till förändrad prognos, -14 mnkr, från vårterminen är:

- Minskade intäkter från Migrationsverket
- Ökade IT-kostnader
- Gymnasieskolan har underskott på intäktssidan på sälj av huvudverksamhet
- Förskolan har underskott på köp av huvudverksamhet

4. *Beskrivning av de viktigaste åtgärderna som vidtagits under året för att nå måluppfyllelse?*

Arbetet med att stärka måluppfyllelsen har intensifierats. En omorganisation inom grundskolan har skett, numera finns verksamhetschef och biträdande verksamhetschef. Syftet med detta är bland annat att skapa tydlig organisation och tydliggöra att arbetet mot ökad måluppfyllelse är viktigt. Vidare sker en fortbildning av samtliga chefer i att stärka ledarskapet, detta genom en särskild metod. Trygga och kunniga ledare skapar förutsättningar för ökad måluppfyllelse på våra enheter. Cheferna genomgår en ekonomiutbildning för att bättre kunna förstå och utveckla sin verksamhet.

Förskolan arbetar med att utveckla samsynen på syfte och genomförande av överlämnande mellan förskola och skola. Vidare sker en utveckling i sättet att bedöma språkförståelse och språklig medvetenhet. Förskolan arbetar med att utveckla metoder för att stärka barn med annat modersmål. Ett annat utvecklingsområde handlar om att hitta nya vägar i att rekrytera förskollärare och vikarier.

För grundskolans del handlar det om att hitta olika vägar till ökad måluppfyllelse. Att höja kvaliteten i undervisningen samt stärkt ledarskap i klassrummet är viktiga instrument. Vidare fortsätter arbetet med att utveckla nyanländas lärande. Satsningen "Skriva sig till lärande", en språkutvecklande metod där kontinuerlig social interaktion och samarbete mellan elever och lärare understöds av digital teknik, fortsätter även 2019. Som en viktig del i utvecklingen finns även behov av förbättrad analys och resultatuppföljning kring elevernas resultat.

I fokus för gymnasieskolan står arbetet för ökad måluppfyllelse och säkrad rekrytering av kompetent personal. Vidare behöver uppföljningen av och analys kring elevernas studieresultat förbättras. Det stärkta ledarskapet i klassrummet är även det något som verksamheten utvecklar under läsåret.

Även elevhälsans insatser fokuserar på att bidra till ökad måluppfyllelse. Arbetet med att stärka elevens närvaro med hjälp av närvaroplanen kvarstår. Ett systematiskt arbete med kvalitetssäkring av arbetet i den medicinska delen av elevhälsan ska fortsätta.

2.1.3. *Övrigt*

Måluppfyllelse, kompetensförsörjning, lokaler och ekonomi är förvaltningens framtida utmaningar.

Ett fortsatt arbete för att förbättra elevernas resultat är viktigt framöver. Särskilt elevens behörighet till gymnasieskolan och gymnasieelevernas resultat är viktiga. Detta är den stora utmaningen för kommunens skolor och flera olika åtgärder har påbörjats för att öka måluppfyllelsen.

2.1.4. *Övriga noteringar från mötet med nämnden*

- Internkontrollen görs huvudsakligen under hösten. Ambition att ha kontrollerna mer utspridda under året framöver. Riskanalys görs årligen.
- Ny styrmodell har beslutats av fullmäktige. Ska vara horisontell och tillitsbaserad. Nuvarande styrmodell är vertikal: KF tar inriktningsmål, som ger nämnderna i uppdrag att formulera mål. I nya styrmodellen har verksamheterna fått identifiera sitt grunduppdrag, och det grunduppdraget mäts utifrån ett antal kvalitetsfaktorer som är viktiga för verksamheten. Egenkontroller på enhetsnivå ska göras och aggregeras till övergripande nivå och utmynnar i internkontrollplan.
- Resultatet: jobbat hårt för att höja måluppfyllelsen inom skolan. Trygghet och trivsel uppvisar goda resultat. Skolresultat i årskurs 9 uppvisar däremot brister. Ungefär 70% är behöriga att söka in på gymnasieprogram.
- Lärarförbundets ranking gav Lindesberg hög placering. Nästa steg, öka skolresultaten.

- Två chefer för grundskolan. Stärka cheferna och tydlighet i ledarskapet. Fokus på struktur och värme. Strukturen ska göra att eleverna känner igen sig. Viktigt att få genomslag i verkligheten, kontroller för att kontrollera att det som sagt också görs. Struktur och ordning och reda. Utmynnar i Lindesbergmodell som börjar tillämpas fullt ut detta år.
- Fokus på ökad närvaro. Har varit problem att eleverna inte är närvarande i tillräcklig utsträckning. Ny närvaroplan har tagits som innehåller en åtgärdsstrappa för agerande och insatser för att få barnen till skolan. Ska krävas mindre frånvaro för att det ska komma en reaktion från skolan.
- Antalet "hemmasittare" med problematisk skolfrånvaro har ökat. Fokuserat på frågan för att betona allvaret i frånvaro, viktigt att signalera vikten av närvaro.
- Uppföljning görs av kränkningar. Mätningar av trivsel indikerar god trivsel.
- Kontrollmoment som kommer tillbaka i internkontrollplanen 2020 kommer inkludera frånvaro.
- Angående kompetensförsörjningen: föreligger svårigheter att rekrytera lärare, särskilt inom vissa områden, t ex kemilärare.
- Ekonomin, minskade intäkter från Migrationsverket efter att mottagandet har minskat antalet boendeplatser. Organisation har byggts upp under våren men fick sent besked under året om att boenden kommer att stänga i Storå, Vedevåg och Fellingsbro. Resurser hade fördelats för att ta omhand barnen, och kostnaderna finns, men intäkterna försvann. Resultatet har blivit att skolan haft för stor kostym. Det har varit svårt att planera utifrån de otydliga och sena beskederna från Migrationsverket.
- Övriga utgifterna pga Migrationsverket utgör cirka 2/3 av det prognosticerade resultatet på -14mkr. Ökade IT-kostnader utgör huvudsakligen licenskostnader, elever i årskurs 4-9 samt gymnasiet erhåller datorer.
- Åtgärder för budget i balans. Nämnden får månatligen redogöra inför KS om vilka åtgärder som vidtas för budget i balans. Effektiviseringskrav för nämnden fanns redan i ingången av 2019.
- Många elever åker till Örebro, bl a från Frövi, istället för att välja gymnasiet i Lindesberg.
- Skolnedläggningarna: inkörningsproblem initialt. Har inte varit praktiska problem men reaktioner från befolkningen i Ramsberg.

2.2. Samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen

I det följande redovisar vi ställda frågor till Samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen, erhållna svar och kompletterande noteringar från mötet mellan revisorerna och nämnden.

2.2.1. Intern kontroll

1. *Hur fungerar internkontrollen? Beskriv statusen av nämndens interna kontroll, bl a avseende beslutad internkontrollplan och genomförda kontroller 2019? Bifoga internkontrollplan och resultat av genomförda kontroller.*

Internkontrollen genomförs i enlighet med planering. Se bifogade handlingar.

2. *Vad har påvisats i den internkontroll som hittills har genomförts?*

I det stora hela har det inte påvisats några anmärkningsvärda avvikelser i internkontrollen med undantag av svårigheter i kompetensförsörjning. Det gäller framförallt miljöinspektörer i samband med en större omsättning av personal än normalt.

3. *På vilket sätt har resultatet av genomförd internkontroll analyserats, återkopplats och redovisats till de verksamheter och funktionsansvariga som berörs av internkontrollen? Finns exempel på hur resultatet av internkontrollen har bidragit till ökat lärande och effektivitet?*

Resultaten har redovisats och analyserats inom ramen för ledningsgruppens arbete, eftersom kontrollpunkterna i huvudsak rör ledningsgruppens arbete.

4. *Vilka utvecklingsområden ser nämnden av internkontrollen inför nästa år, dels rörande kontrollmoment avseende nämndens verksamhet, dels kontrollmoment avseende nämndens ekonomi?*

Lindesbergs kommun går in i en helt ny styrmodell 2020 och mycket kraft har lagts på att ta fram nämndens grunduppdrag, kvalitetsfaktorer, indikatorer, utvecklingsmål etc. Inom ramen för detta arbete har det också tagits fram en riskvärderingsmodell för att ta fram en internkontrollplan för nämnden. I samarbete med nämndens ledamöter har förvaltningens tjänstepersoner i huvudsak arbetat med utvecklingsmål för nämndens arbete, men också redovisat vilka risker som nämnden behöver ta med i sin internkontrollplan för 2020. Beslut om detta fattas på nämndsammanträdet i december, medans allt underlag ska informeras på sammanträdet i november. Underlaget för nämndens utvecklingsområden arbetas fram i skrivande stund, men tas med till den 7 november.

2.2.2. Resultat och måluppfyllelse

1. Nämndens bedömning av hur verksamhetsmålen kommer nås under 2019?

Verksamhetsmålen bedöms nås under 2019 i enlighet med verksamhetsberättelsen jan – aug 2019.

2. Nämndens bedömning av hur budgeten och uppsatta mål för ekonomin kommer nås under 2019? Nämndens bedömning av besparingsbetingen som föreligger?

Nämnden bör göra ett 0-resultat på helåret, bortsett från BAB avseende Lindesbergs kommun, där bedömningen är att det görs ett underskott på 500 tkr. Nämnden verkar bli undantagna besparingar för 2020, men behöver förbereda för besparingar 2021-2023. Fokus nu ligger på att öka kostnadstäckningsgraden av nämndens verksamhet.

3. Nämndens analys av orsaker till det prognosticerade resultatet (både nådda och ej uppnådda mål)?

I stort har förvaltningen genomgått en stor personalomställning under 2018 och inledde 2019 med en stabil personalstyrka, med förstärkningar där det bedömts nödvändigt. Under senare del av 2019 har dock en stor omsättning av miljöinspektörer skett och det har visat sig vara mycket svårrekryterat, här kommer man sannolikt missa verksamhetsmålen.

4. Beskrivning av de viktigaste åtgärderna som vidtagits under året för att nå måluppfyllelse?

Rekryteringsinsatser.

2.2.3. Övrigt

Kompetensförsörjning, digitalisering och samverkan.

2.2.4. Övriga noteringar från mötet med nämnden

- Ny förvaltningschef sedan årsskiftet 18/19.
- Internkontrollplanen är genomförd förutom en kontrollpunkt (inköp av datorer följer ramavtal)
- Bygglovshandläggare går numera lättare att rekrytera. Beror på att lägre inflöde av bygglov, avmattnig på marknaden och inte lika hård konkurrens om personal.
- Miljöinspektör är en personalkategori som är svår att rekrytera. Erfarenhetstapp: erfarna går i pension och nyanställda är ofta nyexaminerade. Miljötillsynen kommer behöva prioriteras. De med fast tillsynsavgift prioriteras och är under kontroll enligt uppgift.
- Enskilda avlopp – saknas personell kapacitet för att genomföra. Inventeringstakt på 0,6%. Kommer ha svårt att nå målsättningarna när det gäller den tillsynen.

- Stadsarkitekt samt mark- och exploateringshandläggare är kritiska tjänster men där har rekryteringar lyckats.
- Kostnadstäckningsgraden – nämnden fokuserar på att öka. Livsmedelskontrollen ska vara självfinansierad.
- Tillståndsprövning för försäljning av tobak. Taxeförändringen har gått igenom i alla kommuner.
- Digitalisering för att göra bygglovsprocessen smidigare. Digitaliseringsprojekt har startats, bl annat införande av e-arkiv. E-tjänster ska även implementeras.
- Den nya styrmodellen på gång att införas med tillitsbaserad styrning. Styrningen börjar ute i verksamheten hos medarbetarna och bygger styrmodellen underifrån.
- Riskvärdesanalys har gjorts, nämnden lämnat kommentarer, samt beslutar. Framöver, högre grad av involvering av nämnden. Internkontrollen blir delvis förändrad, kommer ha punkter om tillgänglighet, driftsäkerhet, kompetensförsörjning.

2.3. Socialnämnden

I det följande redovisar vi ställda frågor till socialnämnden, erhållna svar och kompletterande noteringar från mötet mellan revisorerna och nämnden.

2.3.1. Intern kontroll

1. *Hur fungerar internkontrollen? Beskriv statusen av nämndens interna kontroll, bl a avseende beslutad internkontrollplan och genomförda kontroller 2019? Bifoga internkontrollplan och resultat av genomförda kontroller.*
2. *Vad har påvisats i den internkontroll som hittills har genomförts?*
3. *På vilket sätt har resultatet av genomförd internkontroll analyserats, återkopplats och redovisats till de verksamheter och funktionsansvariga som berörs av internkontrollen? Finns exempel på hur resultatet av internkontrollen har bidragit till ökat lärande och effektivitet?*
4. *Vilka utvecklingsområden ser nämnden av internkontrollen inför nästa år, dels rörande kontrollmoment avseende nämndens verksamhet, dels kontrollmoment avseende nämndens ekonomi?*

Nämnden hänvisar till befintlig dokumentation av internkontroll (plan och uppföljning).

2.3.2. Resultat och måluppfyllelse

1. *Nämndens bedömning av hur verksamhetsmålen kommer nås under 2019?*

Vi gör bedömningen att målen kommer att nås eller delvis nås under 2019.

2. *Nämndens bedömning av hur budgeten och uppsatta mål för ekonomin kommer nås under 2019? Nämndens bedömning av besparingsbetingen som föreligger?*

Nämnden har en budgetavvikelse på prognosen för 2019. Vid delårsbokslutet var avvikelsen 13,5 mnkr. Men förvaltningen har aviserat att avvikelsen kommer bli lägre.

3. *Nämndens analys av orsaker till det prognosticerade resultatet (både nådda och ej uppnådda mål)?*

Försörjningsstöd, hemtjänst samt externa placeringar inom LSS är främsta orsakerna

4. *Beskrivning av de viktigaste åtgärderna som vidtagits under året för att nå måluppfyllelse?*
 - Samverkans Försörjningsstöd och AME, fler ut i arbete
 - Samplanering inom Hemtjänsten
 - Gemensam TES planering, lika tänkt vid utplanering av insatser

2.3.3. Övrigt

Viktigaste utmaningarna i närtid: Heltid som norm, att gå från en deltidsorganisation till en heltidsorganisation.

2.3.4. Övriga noteringar från mötet med nämnden

- Ny nämndsordförande, på heltid sedan drygt 2 månader.
- Internkontrollen – merparten i IK-planen följs upp senare under året.
- Den nya styrmodellen håller på att arbetas in. Eftersträvar involvering av medarbetarna i mycket högre grad och bygger på tillitsbaserad styrning. Verksamhetsmålen kommer att påverkas.
- Nämnden aviserade redan i mars månad att de inte kommer att ha en budget i balans. I juni -15,5mkr i prognosen. I augusti nere på -13,3mkr. Till nämndens möte nästa vecka, -5,9mkr i prognos, med förhoppning om att det kommer sjunka ytterligare till årets slut.
- Stor post: försörjningsstödet är en stor kostnad och anledning till underskott. Intensivt arbete med arbetsmarknadsenheten (organisatoriskt under tillväxtutskottet) för att arbeta med individerna. KS har tagit beslut om insatsen "resursjobb". Utmaning när Arbetsförmedlingens uppdrag förändras.
- Nämnden har arbetat med återsökning och arbetat med statsbidrag.
- Funktionsstöd – placering på boende. Är kostsamma och gör att kostnaderna sticker iväg, då dygnskostnaden ofta är 2000-3000kr.
- Utmaningar?
 - Heltidsresan – rätten till heltid. En ambition om heltid inom några verksamhetsområden. Ligger på 47%, vilket är för lågt. Strukturförändringar i scheman behövs även nattetid för att kunna göra heltidsresan.
 - Utbildar chefer i bemanningsekonomi för ökad förståelse för budgetkonsekvenser av olika beslut och schemaförändringars effekter.
 - Sjukfrånvaron ser bra ut, kring 5,6 procent.
 - Nära samarbete mellan SN och BoU.

2.4. Kommunstyrelsen

I det följande redovisar vi ställda frågor till kommunstyrelsen, erhållna svar och kompletterande noteringar från mötet mellan revisorerna och nämnden.

2.4.1. Intern kontroll

1. *Hur fungerar internkontrollen? Beskriv statusen av nämndens interna kontroll, bl a avseende beslutad internkontrollplan och genomförda kontroller 2019? Bifoga internkontrollplan och resultat av genomförda kontroller.*

Det sker en utveckling av internkontrollpunkter varje år som kopplas ihop med mål och verksamhet och arbetsmiljö. From år 2020 så inför Lindesbergs kommun en ny styrmodell som utgår från horisontell styrning och tillit. Internkontrollen kommer att utvecklas och förändras utifrån den nya styrmodellens. Den nya styrmodellen utgår från verksamheternas grunduppdrag och vilka kvalitetsfaktorer som är extra viktiga och kritiska för att klara av sitt grunduppdrag tas fram. Utifrån de kvalitetsfaktorer som tas fram skall alla chefer identifiera vilka risker som finns för att inte grunduppdraget och kvalitetsfaktorn inte kommer att uppnås som blir en egenkontroll. Sedan så kommer man på förvaltningsnivå titta på och göra en bedömning av vilka egenkontroller som behöver tas upp och bli internkontrollpunkter som skall beslutas av respektive nämnd.

2. *Vad har påvisats i den internkontroll som hittills har genomförts?*

Det har skett en kontroll per sista augusti på sex punkter av tjugosex. De andra kontrollpunkterna följs upp på helåret.

Fyra kontrollpunkter har ingen avvikelse, två punkter har en mindre avvikelse ingen punkt har en större avvikelse.

3. *På vilket sätt har resultatet av genomförd internkontroll analyserats, återkopplats och redovisats till de verksamheter och funktionsansvariga som berörs av internkontrollen? Finns exempel på hur resultatet av internkontrollen har bidragit till ökat lärande och effektivitet?*

Där det finns avvikelser så jobbar verksamheterna med detta under retarande del av året och framåt.

4. *Vilka utvecklingsområden ser nämnden av internkontrollen inför nästa år, dels rörande kontrollmoment avseende nämndens verksamhet, dels kontrollmoment avseende nämndens ekonomi?*

Det sker ständigt en utveckling , se svar i fråga 1 hur kommunen kommer att jobba med internkontrollen from 2020.

2.4.2. Resultat och måluppfyllelse

1. Nämndens bedömning av hur verksamhetsmålen kommer nås under 2019?

Det verksamhetsmål som det har gått att göra en bedömning och uppföljning på så kommer de att uppnås delvis eller helt.

2. Nämndens bedömning av hur budgeten och uppsatta mål för ekonomin kommer nås under 2019? Nämndens bedömning av besparingsbetingen som föreligger?

För tillväxtförvaltningen totalt så är prognosen på helåret ett negativt resultat 0,9 Mnkr och det beror på att: Kommunikation som innefattar kommunens färdtjänstkostnader redovisar en negativ avvikelse på 1,0 Mnkr. Orsak till detta har ett göra med ett nytt upphandlat avtal gällande Länstrafiken som trädde i kraft 1/7. Avtalet medförde ökade kostnader på grund av bland annat chartrade fordon. Även grundavgiften som kommuner betalar samlig månad för färdtjänst har ökat med cirka 0,4 Mnkr/år. På grund av dessa faktorer är helårsprognosen -1,4 Mnkr.

Gemensam/administration har en prognos med 0,5 Mnkr för lönekostnader som inte förbrukats fullt ut på grund av föräldraledighet mm.

Utbildning har en helårsprognos på -0,6 Mnkr där svenska för invandrare utgör mesta delen utav

Arbetsmarknadsenhetens har en helårsprognos på 1,0 Mnkr och det beror till största del på högre intäkter från arbetsförmedlingen gällande extra tjänster

Kommunledningskontoret redovisar ett underskott i helårsprognos på 1 Mnkr. Den största avvikelserna har måltidsenheten med ett underskott på 2 Mnkr. Prognosen för måltid har förbättrats sedan i våras med 0,5 Mnkr. Orsaken till den förbättrade prognosen är att antalet tjänster har minskats och att livsmedelskostnaderna inte ökar i samma omfattning som tidigare. Personalenheten redovisar totalt ett överskott på 0,8 Mnkr. Överskottet beror bl.a. på att kontot för facklig tid redovisar ett plus samt att enheten får tillbaka pengar för rehabiliteringskostnader. Företagshälsovården har nyttjats i större utsträckning istället för externa konsulter. Ekonomienheten redovisar ett överskott som till största delen beror på att projektet med e-handel redovisar ett överskott 2019. Projektet fortsätter under 2020 och då kommer projektet att belastas med mer kostnader. Politisk verksamhet visar ett underskott som beror på ökade sammanträdesarvoden.

3. Nämndens analys av orsaker till det prognosticerade resultatet (både nådda och ej uppnådda mål)?

4. Beskrivning av de viktigaste åtgärderna som vidtagits under året för att nå måluppfyllelse?

2.4.3. Övrigt

Utmaningar inför 2020:

- Ekonomi
- Digitalisering
- Kompetensförsörjning

Åtgärder inför 2020:

- Ny styrmodell (utgår från Grunduppdraget, SKL:s tillitbaserad styrning)
- Organisationsutredning för både politisk och förvaltningsmässig framtid. Pågår under 2020, med analysfas under hösten 2019.

2.4.4. *Övriga noteringar från mötet med nämnden*

- Internkontrollen – utvecklas mot mjuka värden, inte bara fånga ekonomiska kontroller. 1 januari 2020 – ny styrsystem på plats. Internkontrollen kommer i högre grad kopplas till grunduppdraget och verksamhetens funktion och mål.
- Mätning tidigare för att kunna använda utfallet. Mer dialog för att kunna följa verksamheten, utifrån KS uppsiktsplikt och styrning.
- Prio: resultaten i skolan, och näringslivsklimatet/arbetsstillfällena i kommunen, och heltidsresan, att kunna leva på sin lön.
- Uppföljningen kommer behöva utvecklas för att passa i nya styrmodellen.
- Resultat och måluppfyllelse: minusresultat inom SN och BoU har prognos med minusresultat. Nämnderna har fått komma till KS för att berätta om hur de gör för att minska underskotten. Möten i ordförandegruppen månatligen, har pratat mycket om ansvaret som behöver tas.
- Justering i budgetförslaget i december, för att ge nämnderna förutsättningar att klara uppdrag och budget. Två skolor har lagts ned. Inte sett fulla effekten av det ännu.
- Samarbete med socialnämnden, höga försörjningsstöds kostnader. Arbetsmarknadsenheten, som ligger under tillväxtutskottet, behöver jobba närmare med försörjningsstödet. Kommande beslut i december om att inträtta "resursjobb". Ska avsätta ca 2mkr i budgeten för insatsen. Cirka 10 platser första året, och löpa två år. 20 platser totalt som ska rulla. Handlar om att komma igång, många som inte är vana att ha rutiner och som inte är i någon åtgärd.
- Digitalisering viktigt, det kommer vara svårt att klara kompetensförsörjningen framöver. Behövs effektiviseringar för att klara välfärdsuppdraget.
- Cirka 80 procent av kommunens budget finns inom barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden – det är där de ekonomiska utmaningarna finns.
- Investeringsbudgeten – svårt att få genomförande i tänkt takt.

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.